

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 14ης Οκτωβρίου 2010*

Στην υπόθεση C-16/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bundesfinanzhof (Γερμανία) με απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Ιανουαρίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Gudrun Schwemmer

κατά

Agentur für Arbeit Villingen-Schwenningen – Familienkasse,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev, A. Rosas, A. Ó Caoimh (εισηγητή) και P. Lindh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η G. Schwemmer, εκπροσωπούμενη από τον R. Romeyko, Rechtsanwalt,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και C. Blaschke,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την E. Matulionytė,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Riedl,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον V. Kreuzschitz,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Απριλίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 76 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, καθώς και του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκαν και ενημερώθηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), τροποποιηθέντες περαιτέρω με τον κανονισμό (ΕΚ) 647/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005 (ΕΕ L 117, σ. 1) (στο εξής, αντιστοίχως: κανονισμός 1408/71 και κανονισμός 574/72).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο αναιρέσεως («Revision») που άσκησε η G. Schwemmer κατά της Agentur für Arbeit Villingen-Schwenningen – Familienkasse (γραφείου εργασίας και υπηρεσίας οικογενειακών παροχών της πόλεως Villingen-Schwenningen, στο εξής: Familienkasse), όσον αφορά την άρνηση καταβολής στην ενδιαφερομένη του συνολικού ποσού των οφειλόμενων οικογενειακών παροχών στη Γερμανία, από τον Ιανουάριο του 2006.

Το νομικό πλαίσιο

Η Συμφωνία του 1999

- 3 Η Συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, που υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 1999 (ΕΕ 2002, L 114, σ. 6, στο εξής: Συμφωνία του 1999), προβλέπει, στο άρθρο 8, συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.
- 4 Το παράρτημα II της Συμφωνίας αυτής, με τίτλο «Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης», ορίζει στο άρθρο 1 τα ακόλουθα:

«1. Τα συμβαλλόμενα μέρη εφαρμόζουν μεταξύ τους, στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, τις κοινοτικές πράξεις στις οποίες γίνεται αναφορά [όπως αυτές ίσχυαν την ημερομηνία υπογραφής της Συμφωνίας του 1999] και όπως αυτές τροποποιήθηκαν από το τμήμα Α του παρόντος παραρτήματος ή από τους αντίστοιχους κανόνες.

2. Ο όρος “κράτος/η μέλος/η” που εμφανίζεται στις πράξεις στις οποίες γίνεται αναφορά στο τμήμα Α του παρόντος παραρτήματος θεωρείται ότι υποδηλώνει, εκτός από τα κράτη που καλύπτονται από τις εν λόγω κοινοτικές πράξεις, και την Ελβετία.»

- 5 Στο τμήμα Α, σημεία 1 και 2, του παραρτήματος II της Συμφωνίας του 1999 γίνεται μνεία, αντιστοίχως, των κανονισμών 1408/71 και 574/72, όπως αυτοί ενημερώθηκαν με διάφορες πράξεις που απαριθμούνται στα ως άνω σημεία, μεταξύ των οποίων

περιλαμβάνεται, ως πλέον πρόσφατος, ο κανονισμός (ΕΚ) 307/1999 του Συμβουλίου, της 8ης Φεβρουαρίου 1999, για τροποποίηση του κανονισμού 1408/71 και του κανονισμού 574/72, ούτως ώστε να επεκταθεί η εφαρμογή τους και στους σπουδαστές (ΕΕ L 38, σ. 1).

Ο κανονισμός 1408/71

- 6 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1408/71 προβλέπει ότι, προς εφαρμογή του κανονισμού αυτού:

«α) ως “μισθωτός” και “μη μισθωτός” νοείται, αντίστοιχα, κάθε πρόσωπο:

- i) το οποίο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφάλισης κατά ενός ή περισσότερων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς ή από ειδικό σύστημα για τους δημοσίους υπαλλήλους·
- ii) το οποίο είναι ασφαλισμένο υποχρεωτικά κατά ενός ή περισσότερων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους, στους οποίους εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που καλύπτει όλους τους κατοίκους ή το σύνολο του ενεργού πληθυσμού:

— όταν οι τρόποι διαχείρισης ή χρηματοδότησης του συστήματος αυτού επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό του ως μισθωτού

ή

- ελλείπει τέτοιων κριτηρίων, όταν το πρόσωπο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφάλισεως κατά άλλου κινδύνου καθοριζόμενου στο παράρτημα I, στο πλαίσιο συστήματος δημιουργηθέντος προς όφελος των μισθωτών ή μη μισθωτών ή ενός συστήματος αναφερόμενου στο σημείο iii) ή, ελλείπει τέτοιου συστήματος, στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, όταν το πρόσωπο αυτό ανταποκρίνεται στον ορισμό του παραρτήματος I·

[...]

- iv) το οποίο είναι ασφαλισμένο προαιρετικά κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους στους οποίους εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφάλισεως κράτους μέλους δημιουργηθέντος προς όφελος των μισθωτών ή μη μισθωτών ή όλων των κατοίκων ή ορισμένων κατηγοριών κατοίκων:

- αν τούτο ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα

ή

- αν τούτο είχε προηγουμένως ασφαλισθεί υποχρεωτικά κατά του ίδιου κινδύνου, στο πλαίσιο συστήματος δημιουργηθέντος προς όφελος των μισθωτών ή μη μισθωτών του ίδιου κράτους μέλους·

[...]

στ) i) ως “μέλος της οικογένειας” νοείται κάθε πρόσωπο που ορίζεται ή αναγνωρίζεται ως μέλος της οικογένειας ή που ορίζεται ως μέλος του νοικοκυριού από τη νομοθεσία, δυνάμει της οποίας καταβάλλονται οι παροχές [...]. πάντως, αν οι νομοθεσίες αυτές θεωρούν ως μέλος της οικογένειας ή του νοικοκυριού μόνο το πρόσωπο που ζει υπό τη στέγη του μισθωτού ή μη μισθωτού ή σπουδαστού, ο όρος αυτός θεωρείται ότι πληρούται όταν η συντήρηση του εν λόγω προσώπου βαρύνει κυρίως τον εργαζόμενο μισθωτό ή μη [μισθωτό] [...]

[...]

[...]

ιε) ως “αρμόδιος φορέας” νοείται:

i) ο φορέας, στον οποίο ο ενδιαφερόμενος υπάγεται κατά τον χρόνο της αιτήσεως παροχών

ή

ii) ο φορέας από τον οποίο ο ενδιαφερόμενος δικαιούται παροχές ή θα δικαιούτο παροχές αν ο ίδιος ή αν το ή τα μέλη της οικογένειάς του κατοικούσαν στο έδαφος του κράτους μέλους, στο οποίο ευρίσκετο ο φορέας αυτός

[...]

[...]

ιζ) ως “αρμόδιο κράτος” νοείται το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο αρμόδιος φορέας.

[...]

κα) i) ως “οικογενειακή παροχή” νοείται κάθε παροχή σε είδος ή σε χρήμα προοριζόμενη να αντισταθμίσει τα οικογενειακά βάρη στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο η) [...]

ii) ως “οικογενειακό επίδομα” νοείται η περιοδική παροχή εις χρήμα που χορηγείται αποκλειστικά ανάλογα με τον αριθμό και, ενδεχομένως, την ηλικία των μελών της οικογένειας.

[...]».

7 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 ορίζει τα ακόλουθα:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για μισθωτούς ή μη μισθωτούς και για σπουδαστές που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη ή απάτριδες ή πρόσφυγες που κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους, καθώς και για τα μέλη της οικογένειάς τους και για τους επιζώντες τους.»

- 8 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο η', του κανονισμού 1408/71, αυτός έχει εφαρμογή σε «όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως: [...] τις οικογενειακές παροχές».
- 9 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, αυτός δεν παρέχει ούτε διατηρεί δικαίωμα λήψεως περισσότερων παροχών της ίδιας φύσεως που αφορούν την ίδια περίοδο υποχρεωτικής ασφαλίσεως.
- 10 Κατά το άρθρο 13 του ίδιου κανονισμού, που περιλαμβάνεται στον τίτλο II αυτού και τιτλοφορείται «Γενικοί κανόνες»:

«1. [...] τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. [...]

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους [...]

[...]».

- 11 Στον τίτλο ΙΙΙ, κεφάλαιο 7, του κανονισμού 1408/71, το άρθρο 73 του κανονισμού αυτού, που τιτλοφορείται «Μισθωτοί ή μη μισθωτοί, τα μέλη της οικογένειας των οποίων κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος», ορίζει τα ακόλουθα:

«Ο μισθωτός ή μη μισθωτός που υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους δικαιούται, για τα μέλη της οικογένειάς του που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, τις οικογενειακές παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους, σαν να κατοικούσαν τα μέλη αυτά στο έδαφος του κράτους αυτού, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παραρτήματος VI.»

- 12 Επίσης περιλαμβανόμενο στο εν λόγω κεφάλαιο 7, το άρθρο 76 του κανονισμού 1408/71, τιτλοφορούμενο «Κανόνες προτεραιότητας σε περίπτωση σώρευσης δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους και δυνάμει της νομοθεσίας της χώρας όπου τα μέλη της οικογένειας έχουν την κατοικία τους», προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν καταβάλλονται οικογενειακές παροχές, κατά την ίδια περίοδο, και για το ίδιο μέλος της οικογένειας λόγω άσκησης μιας επαγγελματικής δραστηριότητας, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχουν την κατοικία τους τα μέλη της οικογένειας, αναστέλλεται το δικαίωμα προς είσπραξη οικογενειακών παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, ενδεχομένως, κατ' εφαρμογή των άρθρων 73 και 74, μέχρι του ποσού που προβλέπεται από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους.

2. Εάν δεν υποβληθεί αίτηση παροχών στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένουν τα μέλη της οικογένειας, ο αρμόδιος φορέας του άλλου κράτους μέλους μπορεί να εφαρμόζει τις διατάξεις της παραγράφου 1, ως εάν εχορηγούντο οι παροχές στο πρώτο κράτος μέλος.»

- 13 Το σημείο I του παραρτήματος I του κανονισμού 1408/71, με τίτλο «Μισθωτοί ή/και μη μισθωτοί (Άρθρο 1, στοιχείο α', περιπτώσεις ii και iii του κανονισμού)», ορίζει τα ακόλουθα:

«[...]

Δ. Γερμανία

Αν ο γερμανικός φορέας είναι ο αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση οικογενειακών παροχών, σύμφωνα με τον τίτλο III, κεφάλαιο 7, του κανονισμού, θεωρείται, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', σημείο ii), του κανονισμού:

- α) ως μισθωτός, πρόσωπο ασφαλισμένο υποχρεωτικά κατά του κινδύνου της ανεργίας ή πρόσωπο το οποίο λαμβάνει, σε συνάρτηση με την ασφάλιση αυτή, παροχές εις χρήμα λόγω ασθένειας ή ανάλογες παροχές ή και οποιοσδήποτε δημόσιος υπάλληλος ο οποίος, δυνάμει του καθεστώτος δημοσίου υπαλλήλου στο οποίο υπόκειται, μισθοδοτείται με ποσόν το οποίο είναι τουλάχιστον ίσο με εκείνο το οποίο, καταβαλλόμενο σε μισθωτό, γεννά υποχρέωση ασφάλισης κατά του κινδύνου ανεργίας·
- β) ως μη μισθωτός, πρόσωπο που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα και το οποίο υποχρεούται:
- να ασφαλισθεί ή να καταβάλλει εισφορές κατά του κινδύνου γήρατος σε σύστημα ασφαλίσεως μη μισθωτών

ή

— να ασφαλισθεί στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης συντάξεως.

[...]»

Ο κανονισμός 574/72

¹⁴ Το άρθρο 10 του κανονισμού 574/72, με τίτλο «Εφαρμοστέοι κανόνες σε περίπτωση σωρεύσεως δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων των μισθωτών ή μη μισθωτών», προβλέπει τα εξής:

«1. α) Το δικαίωμα οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων που οφείλονται κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους, σύμφωνα με την οποία η κτήση αυτού του δικαιώματος παροχών ή επιδομάτων δεν εξαρτάται από όρους ασφαλίσεως, απασχόλησης ή μη μισθωτής δραστηριότητας, αναστέλλεται όταν, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου και για το ίδιο μέλος της οικογένειας, οφείλονται παροχές είτε δυνάμει μόνον της εθνικής νομοθεσίας άλλου κράτους μέλος είτε κατ' εφαρμογή των άρθρων 73, 74, 77 ή 78 του κανονισμού, και τούτο μέχρι του ποσού των παροχών αυτών.

β) Πάντως, αν έχει ασκηθεί επαγγελματική δραστηριότητα στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους:

i) στην περίπτωση των παροχών που οφείλονται, είτε δυνάμει μόνο της εθνικής νομοθεσίας άλλου κράτους μέλος είτε δυνάμει των άρθρων 73

ή 74 του κανονισμού, από το άτομο που έχει δικαίωμα οικογενειακών παροχών ή από το άτομο στο οποίο έχουν αυτές χορηγηθεί, το δικαίωμα οικογενειακών παροχών που οφείλονται, είτε δυνάμει μόνο της εθνικής νομοθεσίας αυτού του άλλου κράτους μέλους είτε δυνάμει των εν λόγω άρθρων, αναστέλλεται μέχρι του ποσού των οικογενειακών παροχών που προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί το μέλος της οικογένειας. Οι παροχές που καταβάλλονται από το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου κατοικεί το μέλος της οικογένειας βαρύνουν το κράτος μέλος αυτό.

[...]».

Το γερμανικό δίκαιο

- 15 Το άρθρο 62 του νόμου περί φόρου εισοδήματος (Einkommensteuergesetz, στο εξής: EStG) προβλέπει ότι κάθε άτομο που κατοικεί ή διαμένει συνήθως στη Γερμανία δικαιούται «επιδόματος τέκνου» («Kindergeld») το οποίο καταβάλλεται υπέρ των τέκνων υπό την έννοια του άρθρου 63 του νόμου αυτού.
- 16 Η έννοια των «τέκνων» διευκρινίζεται ως ακολούθως στο άρθρο 32, παράγραφος 1, του EStG:

«Ως τέκνα λογίζονται οι πρώτου βαθμού κατιόντες του φορολογουμένου».

- 17 Το άρθρο 65, παράγραφος 1, του EStG προβλέπει ότι δεν καταβάλλεται επίδομα τέκνου για τέκνα για τα οποία χορηγείται επίδομα τέκνου από άλλο κράτος ή μπορεί να χορηγείται τέτοιο επίδομα σε περίπτωση υποβολής σχετικής αιτήσεως.
- 18 Από τη δικογραφία που κατατέθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, κατά το άρθρο 27, παράγραφος 2, του βιβλίου III του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως (Sozialgesetzbuch, Drittes Buch), σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 1, του βιβλίου IV του εν λόγω κώδικα (Sozialgesetzbuch, Viertes Buch), τα άτομα που ασκούν «περιορισμένης εκτάσεως» απασχόληση («geringfügige Beschäftigung»), υπό την έννοια της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως, δεν είναι ασφαλισμένα υποχρεωτικά κατά του κινδύνου ανεργίας.
- 19 Επίσης από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, του βιβλίου VI του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως (Sozialgesetzbuch, Sechstes Buch), σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 3, του βιβλίου IV του κώδικα αυτού, τα άτομα που ασκούν «περιορισμένης εκτάσεως» μη μισθωτή δραστηριότητα («geringfügige selbständige Tätigkeit»), υπό την έννοια της ρυθμίσεως αυτής, δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν εισφορές ασφαλίσεως γήρατος σε ασφαλιστικό σύστημα μη μισθωτών εργαζομένων, ή να ασφαλίζονται στο πλαίσιο του συστήματος υποχρεωτικής ασφαλίσεως συντάξεως.

Το ελβετικό δίκαιο

- 20 Από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι τα καταβαλλόμενα από τις αρχές του κάθε καντονίου επιδόματα συντηρουμένων τέκνων και εκπαιδευτικά επιδόματα χορηγούνται μόνον υπό την προϋπόθεση ότι, ιδίως, θα υποβληθεί σχετική αίτηση.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 21 Κατά την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου, η G. Schwemmer κατοικεί στη Γερμανία μαζί με δύο από τα τέκνα της, γεννηθέντα το 1992 και το 1995. Κατά τη διάρκεια του έτους 2005, είχε «μια δραστηριότητα ως ελεύθερη επαγγελματίας στον τομέα της διαχείρισης ακινήτων, της παροχής υπηρεσιών θυρωρού και υπηρεσιών καθαριότητας». Από τον Μάιο του 2006 άσκησε μια «πολύ περιορισμένης εκτάσεως επαγγελματική δραστηριότητα» σε μια επιχείρηση. Από την κατατεθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι επρόκειτο για μια «mini-job» (μισθωτή εργασία περιορισμένης εκτάσεως). Η εν λόγω δραστηριότητα δεν καλυπτόταν από την κοινωνική ασφάλιση.
- 22 Κατά τη διάρκεια της επίμαχης περιόδου, η G. Schwemmer κατέβαλλε εκουσίως στους αρμόδιους γερμανικούς φορείς εισφορές στο πλαίσιο ασφαλίσεως συντάξεως, ασφαλίσεως υγείας και ασφαλίσεως πρόνοιας.
- 23 Ο πατέρας των δύο ως άνω τέκνων, από τον οποίο η G. Schwemmer έλαβε διαζύγιο το 1997, εργάζεται στην Ελβετία. Ο ίδιος δεν ζήτησε εντός του κράτους αυτού τις ύψους 109,75 ευρώ ανά τέκνο οικογενειακές παροχές τις οποίες, κατά το αιτούν δικαστήριο, δικαιούται βάσει του ελβετικού δικαίου.
- 24 Με απόφαση της 21ης Μαρτίου 2006, που επιβεβαιώθηκε κατόπιν ασκήσεως διοικητικής προσφυγής στις 8 Μαΐου 2006, η Familienkasse προσδιόρισε το καταβλητέο επίδομα για καθένα από τα δύο τέκνα στο μειωμένο ποσό των 44,25 ευρώ ανά τέκνο από τον Ιανουάριο του 2006, που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του ποσού των παροχών υπέρ τέκνου που προέβλεπε η γερμανική νομοθεσία, ήτοι 154 ευρώ, και εκείνου των οικογενειακών παροχών τις οποίες edικαιούτο ο πατέρας των τέκνων στην Ελβετία, ήτοι 109,75 ευρώ.

- 25 Η Familienkasse φρονεί ότι, για να προσδιορίσει το ποσό που δικαιούται η G. Schwemmer ως επίδομα τέκνου, πρέπει να στηριχθεί στις διατάξεις περί σωρευόμενων παροχών που περιλαμβάνονται στους κανονισμούς 1408/71 και 574/72. Κατά τον ως άνω φορέα, επειδή η G. Schwemmer δεν άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα υπό την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 574/72, το δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών που μπορεί να επικαλεστεί στην Ελβετία υπερέχει, δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72, του δικαιώματος λήψεως επιδόματος τέκνου που προβλέπει η γερμανική νομοθεσία. Όπως υποστηρίζει η Familienkasse, σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, που είναι εφαρμοστέο κατ' αναλογία, δεν έχει σημασία αν οι οικογενειακές παροχές που προβλέπει η ελβετική νομοθεσία όντως εισπράττονται. Για τον εν λόγω φορέα, καθώς και για το αρμόδιο Finanzgericht (δικαστήριο οικονομικών διαφορών) που εκδικάζει την υπόθεση, η μοναδική δυνατή ερμηνεία της διακριτικής ευχέρειας του κράτους μέλους είναι ότι μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, που πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά, θα πρέπει να θεωρείται ότι δεν εισπράττεται οικογενειακή παροχή εντός της χώρας απασχολήσεως.
- 26 Η G. Schwemmer αμφισβητεί την ερμηνεία αυτή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, προβάλλοντας ιδίως ότι ο πατέρας των τέκνων παρέλειψε να ζητήσει τη χορήγηση των προβλεπόμενων από την ελβετική νομοθεσία παροχών με μόνο σκοπό να τη ζημιώσει. Η εν λόγω περίπτωση δεν διέπεται από τον κανονισμό 574/72.
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzhof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει να εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 76, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 [...] κατ' αναλογία στο άρθρο 10, [παράγραφος 1], στοιχείο α', του κανονισμού 574/72 [...] σε περιπτώσεις στις οποίες ο δικαιούχος γονέας δεν υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση των οικογενειακών παροχών που δικαιούται εντός της χώρας απασχολήσεως;

- 2) Σε περίπτωση που το άρθρο 76, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 μπορεί να εφαρμοσθεί αναλόγως: βάσει ποίων εκτιμήσεων μπορεί ο αρμόδιος φορέας οικογενειακών παροχών της χώρας κατοικίας να εφαρμόσει το άρθρο 10, [παράγραφος 1,] στοιχείο α', του κανονισμού 574/72 ως εάν χορηγούνταν παροχές εντός της χώρας απασχολήσεως; Μπορεί να περιορίζεται η κατ' εκτίμηση υπόθεση ότι χορηγούνται οικογενειακές παροχές εντός της χώρας απασχολήσεως λόγω του ότι ο δικαιούχος συνειδητώς δεν υποβάλλει αίτηση εντός της χώρας απασχολήσεως για τη χορήγηση των οικογενειακών παροχών που αυτός δικαιούται, προκειμένου να ζημιώσει τη δικαιούχο επιδόματος τέκνου στη χώρα κατοικίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 28 Από την κατατεθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι, κατ' ουσίαν, η διαφορά της κύριας δίκης αφορά το αν οι γερμανικές αρχές μπορούν βασίμως να μειώσουν το επίδομα τέκνου που δικαιούται η G. Schwemmer, δυνάμει της γερμανικής νομοθεσίας, για τα τέκνα της –δικαίωμα το οποίο δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις ασφαλίσεως, εργασίας ή ασκήσεως μη μισθωτής δραστηριότητας– κατά ένα ποσό ίσο προς τις οικογενειακές παροχές που θα καταβάλλονταν εντός της Ελβετίας, όπως υποστηρίζουν οι γερμανικές αρχές, υπέρ του πρώην συζύγου της G. Schwemmer, αν αυτός απλώς επέβαλε σχετική αίτηση.
- 29 Υπό τις συνθήκες αυτές συνάγεται ότι, με τα δύο αυτά ερωτήματα, που πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο επιδιώκει να προσδιορίσει αν μπορεί να ανασταλεί μερικώς ένα μη εξαρτώμενο από προϋποθέσεις ασφαλίσεως, εργασίας ή ασκήσεως μη μισθωτής δραστηριότητας δικαίωμα λήψεως παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους εντός του οποίου κατοικεί ένας από τους γονείς με τα τέκνα υπέρ των οποίων χορηγούνται οι παροχές αυτές σε μια τέτοια κατάσταση, όπως αυτή της κύριας δίκης, όπου ο πρώην σύζυγος, που είναι ο

έτερος γονέας των τέκνων, θα είχε καταρχήν δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εντός του οποίου εργάζεται, είτε βάσει μόνον της εθνικής νομοθεσίας του κράτους αυτού είτε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, αλλά δεν εισπράττει όντως τις εν λόγω παροχές επειδή δεν έχει υποβάλει σχετική αίτηση, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων περί μη σωρεύσεως των δικαιωμάτων λήψεως παροχών περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 76 του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 10 του κανονισμού 574/72.

- 30 Στο πλαίσιο του δεύτερου ερωτήματος, το ως άνω δικαστήριο διερωτάται ειδικότερα αν ο λόγος για τον οποίο οι επίμαχες οικογενειακές παροχές δεν έχουν ζητηθεί μπορεί να ασκεί επιρροή για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Το ερώτημα αυτό υποβάλλεται μόνον αν το Δικαστήριο κρίνει ότι οι εθνικές αρχές διαθέτουν διακριτική ευχέρεια να μειώσουν ή να μη μειώσουν τις εν λόγω παροχές.
- 31 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, δυνάμει της Συμφωνίας του 1999, ειδικότερα του παραρτήματος II αυτής, και όπως προκύπτει από τη σκέψη 4 της παρούσας αποφάσεως, με τον όρο «κράτος/η μέλος/η» που περιλαμβάνεται στους κανονισμούς 1408/71 και 574/72 νοείται, επιπλέον των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως που καλύπτονται από τις πράξεις αυτές, και η Ελβετική Συνομοσπονδία, οπότε είναι δυνατή η εφαρμογή των κανονισμών αυτών στη διαφορά της κύριας δίκης.
- 32 Στην παρούσα διαδικασία, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης, παρέλκει να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του αν ο κανονισμός 647/2005 καλύπτεται από τη Συμφωνία του 1999, ως κανόνας ισοδύναμος, υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, του παραρτήματος II της Συμφωνίας αυτής, προς τις πράξεις της Ενώσεως στις οποίες αναφέρεται το εν λόγω παράρτημα. Πράγματι, ανεξαρτήτως του ποιο κείμενο των κανονισμών 1408/71 και 574/72 λαμβάνεται υπόψη, είτε αυτό που προκύπτει κατόπιν της εκδόσεως του κανονισμού 307/1999, ήτοι του τελευταίου τροποποιητικού κανονισμού που ρητώς μνημονεύει το εν λόγω παράρτημα II όσον αφορά τους κανονισμούς 1408/71 και 574/72, είτε εκείνο που

προκύπτει από τον κανονισμό 647/2005, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, οι εφαρμοστέες διατάξεις είναι οι ίδιες.

- 33 Δεν αμφισβητείται ότι τα επιδόματα τέκνου που προβλέπει η σχετική γερμανική νομοθεσία όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να θεωρηθούν ως «οικογενειακές παροχές» υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο κα', του κανονισμού 1408/71 (βλ. επίσης, όσον αφορά τις παροχές που προβλέπει το άρθρο 62 του EStG, απόφαση της 20ής Μαΐου 2008, C-352/06, Bosmann, Συλλογή 2008, σ. I-3827, σκέψεις 10 και 27).
- 34 Όσον αφορά το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, βεβαίως, ότι, όταν ο αρμόδιος προς χορήγηση οικογενειακών παροχών φορέας σύμφωνα με τον τίτλο III, κεφάλαιο 7, του κανονισμού 1408/71, είναι γερμανικός, ο περιεχόμενος στο παράρτημα I, σημείο I, Δ («Γερμανία»), του εν λόγω κανονισμού ορισμός υπερισχύει του ορισμού που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού (βλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 1998, C-194/96, Kulzer, Συλλογή 1998, σ. I-895, σκέψη 35), οπότε μόνον τα άτομα τα οποία, σε αντίθεση με την G. Schwemmer, είναι ασφαλισμένα υποχρεωτικά στο πλαίσιο ενός από τα συστήματα που μνημονεύονται στο παράρτημα I, σημείο I, Δ, του κανονισμού 1408/71 μπορούν να λογίζονται ως «μισθωτοί» ή ως «μη μισθωτοί» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού αυτού (βλ. επ' αυτού, ιδίως, αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1997, C-4/95 και C-5/95, Stöber και Piosa Pereira, Συλλογή 1997, σ. I-511, σκέψεις 29 έως 36 της 12ης Ιουνίου 1997, C-266/95, Merino García, Συλλογή 1997, σ. I-3279, σκέψεις 24 έως 26 της 12ης Μαΐου 1998, C-85/96, Martínez Sala, Συλλογή 1998, σ. I-2691, σκέψεις 42 και 43, καθώς και της 4ης Μαΐου 1999, C-262/96, Sürül, Συλλογή 1999, σ. I-2685, σκέψη 89).
- 35 Περαιτέρω, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι άτομο ευρισκόμενο στην κατάσταση της G. Schwemmer δεν μπορεί να λογίζεται, όσον αφορά τη χορήγηση οικογενειακών παροχών σύμφωνα με τον τίτλο III, κεφάλαιο 7, του κανονισμού 1408/71, ως «μισθωτός» ή ως «μη μισθωτός» υπό την έννοια των διατάξεων του άρθρου 1, στοιχείο

α', του κανονισμού 1408/71 και του σημείου I, Δ, του παραρτήματος I αυτού, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν αμφισβητείται εν προκειμένω ότι ο πρώην σύζυγος της G. Schwemmer, πατέρας των ενδιαφερομένων τέκνων, ασκεί στην Ελβετία επαγγελματική δραστηριότητα ως «μισθωτός» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού.

- 36 Εξάλλου, από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι τα εν λόγω τέκνα, που συντηρούνται από την G. Schwemmer και υπέρ των οποίων καταβάλλονται τα επιδόματα τέκνου βάσει του άρθρου 62 του EStG, πρέπει να λογίζονται ως «μέλη της οικογένειας», υπό την έννοια του άρθρου 1, σημείο στ', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71, του πρώην συζύγου της G. Schwemmer.
- 37 Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, μολονότι ο κανονισμός 1408/71 δεν αφορά ρητά τις προκύπτουσες από διαζύγιο οικογενειακές καταστάσεις, δεν υπάρχουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι αυτές πρέπει να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού (βλ. αποφάσεις της 3ης Φεβρουαρίου 1983, 149/82, Robards, Συλλογή 1983, σ. 171, σκέψη 15· Kulzer, προαναφερθείσα, σκέψη 32· της 5ης Φεβρουαρίου 2002, C-255/99, Humer, Συλλογή 2002, σ. I-1205, σκέψη 42, και της 26ης Νοεμβρίου 2009, Slanina, C-363/08, Συλλογή 2009, σ. I-11111, σκέψη 30).
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι περί οικογενειακών παροχών διατάξεις των κανονισμών 1408/71 και 574/72 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι μπορούν να έχουν εφαρμογή σε καταστάσεις όπως αυτή που έδωσε την αφορμή για τη διαφορά της κύριας δίκης. Πράγματι, όπως προκύπτει από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου, σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης είναι δυνατό να γεννώνται για την ίδια περίοδο παράλληλα δικαιώματα επί οικογενειακών επιδομάτων, για ορισμένα από τα οποία δικαιούχος είναι η μητέρα, υπέρ των ενδιαφερομένων τέκνων, ενώ για άλλα ο πατέρας. Αφετέρου, τα τέκνα αυτά εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, ως μέλη της οικογένειας του γονέα που έχει την ιδιότητα του εργαζομένου, χωρίς να έχει σημασία αν ο έτερος γονέας είναι ή όχι μέλος της

οικογενείας του πρώτου γονέα (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Ιουλίου 1985, 104/84, Kromhout, Συλλογή 1985, σ. 2205, σκέψη 15).

- 39 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης είναι ικανή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών 1408/71 και 574/72.
- 40 Πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διατάξεις του κανονισμού 1408/71, βάσει των οποίων καθορίζεται η εφαρμοστέα νομοθεσία προκειμένου περί εργαζομένων που διακινούνται εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, σκοπούν ιδίως στην καταρχήν υπαγωγή των ενδιαφερομένων στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ενός μόνον κράτους μέλους, έτσι ώστε να αποτρέπονται η σώρευση εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι περιπλοκές που μπορούν να ανακύψουν από αυτήν. Η αρχή αυτή εκφράζεται με το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 (βλ. επ' αυτού, ιδίως, αποφάσεις της 12ης Ιουνίου 1986, 302/84, Ten Holder, Συλλογή 1986, σ. 1821, σκέψεις 19 και 20, καθώς και Bosmann, προαναφερθείσα, σκέψη 16).
- 41 Όσον αφορά τις οικογενειακές παροχές, το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι ο μισθωτός που υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους δικαιούται, για τα μέλη της οικογένειάς του που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, τις οικογενειακές παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους, σαν να κατοικούσαν τα μέλη αυτά στο έδαφος του κράτους αυτού (βλ. αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 2005, C-153/03, Weide, Συλλογή 2005, σ. I-6017, σκέψη 20, και Bosmann, προαναφερθείσα, σκέψη 17). Η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό να διευκολύνει τους διακινούμενους εργαζομένους να λαμβάνουν οικογενειακά επιδόματα στο κράτος στο οποίο εργάζονται, στην περίπτωση κατά την οποία η οικογένειά τους δεν έχει μετακινηθεί μαζί τους (βλ. απόφαση της 4ης Ιουλίου 1990, C-117/89, Kracht, Συλλογή 1990, σ. I-2781, σκέψη 15), και ειδικότερα να εμποδίσει τα κράτη μέλη να εξαρτούν τη χορήγηση οικογενειακών παροχών ή το ύψος τους από τον όρο να κατοικούν τα μέλη της οικογένειας του εργαζομένου εντός του κράτους μέλους που καταβάλλει τις παροχές (βλ.

επ' αυτού, ιδίως, απόφαση της 7ης Ιουνίου 2005, C-543/03, Dodi και Oberhollenzer, Συλλογή 2005, σ. I-5049, σκέψη 46 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 42 Εντούτοις, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το εν λόγω άρθρο 73, μολονότι είναι γενικός κανόνας στον τομέα των οικογενειακών παροχών, δεν είναι απόλυτος κανόνας (βλ. απόφαση Dodi και Oberhollenzer, προαναφερθείσα, σκέψη 74).
- 43 Έτσι, όταν ενδέχεται να επέλθει σώρευση δικαιωμάτων προβλεπομένων από τη νομοθεσία του κράτους κατοικίας και δικαιωμάτων που απορρέουν από τη νομοθεσία του κράτους εργασίας, διατάξεις όπως αυτές των άρθρων 13 και 73 του κανονισμού 1408/71 πρέπει να αντιπαραβάλλονται με τους κανόνες περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως παροχών τους οποίους προβλέπουν ο κανονισμός αυτός και ο κανονισμός 574/72 (βλ., επ' αυτού, απόφαση Dodi και Oberhollenzer, προαναφερθείσα, σκέψη 49).
- 44 Κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση πρέπει να εξεταστεί με γνώμονα τις περιπτώσεις αποτροπής της σωρεύσεως παροχών διατάξεις, ήτοι τα άρθρα 76 του κανονισμού 1408/71 και 10 του κανονισμού 574/72, τα οποία προβλέπουν τους κανόνες προς αποφυγή της σωρεύσεως των προβλεπομένων από τη νομοθεσία του κράτους κατοικίας των τέκνων δικαιωμάτων και εκείνων που απορρέουν από τη νομοθεσία του κράτους εργασίας ενός των γονέων τους.
- 45 Το άρθρο 76 του κανονισμού 1408/71 περιλαμβάνει, όπως ορίζεται στον τίτλο του, «κανόνες προτεραιότητας σε περίπτωση σώρευσης δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους και δυνάμει της νομοθεσίας της χώρας όπου τα μέλη της οικογένειας έχουν την κατοικία τους». Από την ως άνω διάταξη προκύπτει ότι αυτή έχει ως σκοπό να επιλύει περιπτώσεις σωρεύσεως δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών που οφείλονται δυνάμει, αφενός, του άρθρου 73 του κανονισμού αυτού και, αφετέρου, της εθνικής νομοθεσίας του κράτους κατοικίας των μελών της οικογένειας για τα οποία παρέχεται δικαίωμα λήψεως οικογενειακών

παροχών λόγω ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσες αποφάσεις Dodl και Oberhollenzer, σκέψη 53, καθώς και Slanina, σκέψη 37).

- 46 Εντούτοις, δεν αμφισβητείται στην παρούσα διαδικασία ότι η γερμανική νομοθεσία προβλέπει τη χορήγηση οικογενειακών παροχών υπό τον όρο να έχει ο ενδιαφερόμενος την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία, και όχι «λόγω άσκησης μιας επαγγελματικής δραστηριότητας», όπως επιτάσσει το εν λόγω άρθρο 76 για να έχει αυτό εφαρμογή. Κατά συνέπεια, το ως άνω άρθρο 76 δεν εφαρμόζεται σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης.
- 47 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί η εφαρμογή του άρθρου 10 του κανονισμού 574/72 σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης.
- 48 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, από τον κανόνα περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως παροχών τον οποίο θέτει το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72 απορρέει ότι οι παροχές που χορηγούνται εντός κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο στο οποίο κατοικεί το ενδιαφερόμενο τέκνο, είτε δυνάμει μόνον της εθνικής νομοθεσίας του κράτους μέλους αυτού είτε κατ' εφαρμογήν, ιδίως, του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, υπερισχύουν έναντι των παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας του τέκνου αυτού, οι οποίες ως εκ τούτου αναστέλλονται. Αντιθέτως, αν ασκείται επαγγελματική δραστηριότητα εντός του δεύτερου αυτού κράτους, το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', περίπτωση i, του εν λόγω κανονισμού επιβάλλει την αντίστροφη λύση, ήτοι ότι το δικαίωμα λήψεως παροχών καταβαλλόμενων από το κράτος μέλος κατοικίας του τέκνου υπερισχύει του δικαιώματος λήψεως παροχών καταβαλλόμενων από το κράτος μέλος μέλους απασχολήσεως, οι οποίες κατ' αυτόν τον τρόπο αναστέλλονται (βλ. επ' αυτού, ιδίως, αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 1992, C-119/91, McMenamin, Συλλογή 1992, σ. I-6393, σκέψεις 17 και 18, καθώς και Weide, προαναφερθείσα, σκέψη 28).
- 49 Μολονότι το άρθρο 10 του κανονισμού 574/72 δεν περιλαμβάνει διάταξη ανάλογη προς το άρθρο 76, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, η Familienkasse

υποστηρίζει, στη διαφορά της κύριας δίκης, ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72 πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με ή/και κατ' αναλογία προς το εν λόγω άρθρο 76, παράγραφος 2, το οποίο προβλέπει, όσον αφορά κατάσταση «αντίστροφη» έναντι αυτής που έδωσε την αφορμή για τη διαφορά της κύριας δίκης, με κύριο χαρακτηριστικό τη μη υποβολή αιτήσεως χορηγήσεως οικογενειακών παροχών εντός του κράτους μέλους κατοικίας των τέκνων, τη δυνατότητα μείωσης των οικογενειακών παροχών που χορηγούνται από το κράτος απασχολήσεως, όταν δεν έχει υποβληθεί σχετική αίτηση χορηγήσεως εντός του εν λόγω κράτους κατοικίας.

- 50 Η G. Schwemmer υποστηρίζει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, έστω επικουρικό, ότι, σε περίπτωση που το εν λόγω άρθρο 10, παράγραφος 1, ερμηνευθεί κατ' αναλογία προς το άρθρο 76, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, οι αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της ασκήσεως της δυνατότητας που τους παρέχει η εν λόγω κατ' αναλογία ερμηνεία, θα πρέπει να είναι υποχρεωμένες να λάβουν υπόψη το γεγονός ότι ο πρώην σύζυγός της παρέλειψε να ζητήσει τις προβλεπόμενες από την ελβετική νομοθεσία παροχές τις οποίες δικαιούται, και τούτο, κατ' αυτήν, με σκοπό να τη ζημιώσει.
- 51 Επί των ζητημάτων αυτών πρέπει ωστόσο να υπομνησθεί ότι το εν λόγω άρθρο 10, όπως προκύπτει εξάλλου τόσο από τον τίτλο του όσο και από το γράμμα του, προορίζεται να έχει εφαρμογή μόνο προς επίλυση περιπτώσεων σωρεύσεως δικαιωμάτων λήψεως οικογενειακών παροχών οσάκις οι παροχές αυτές οφείλονται, ταυτόχρονα, εντός του κράτους μέλους κατοικίας του οικείου τέκνου, ανεξαρτήτως προϋποθέσεων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως, αφενός, και, είτε δυνάμει μόνον της εθνικής νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους είτε κατ' εφαρμογήν, ιδίως, του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, εντός του κράτους μέλους απασχολήσεως, αφετέρου (βλ., επ' αυτού, απόφαση Bosmann, προαναφερθείσα, σκέψη 24).
- 52 Για να μπορεί να γίνει δεκτό ότι υφίσταται μια τέτοια σώρευση σε δεδομένη περίπτωση δεν αρκεί, για παράδειγμα, να οφείλονται τέτοιες παροχές εντός του κράτους μέλους κατοικίας του τέκνου και, παράλληλα, να υπάρχει δυνατότητα να ζητηθούν

εντός άλλου κράτους μέλους, όπου εργάζεται ένας από τους γονείς του τέκνου αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση *McMenamin*, προαναφερθείσα, σκέψη 26).

- 53 Πράγματι, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, για να μπορεί να γίνει δεκτό ότι οικογενειακές παροχές οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους, η νομοθεσία του κράτους αυτού πρέπει να αναγνωρίζει το δικαίωμα λήψεως παροχών υπέρ του μέλους της οικογενείας που εργάζεται εντός του εν λόγω κράτους. Κατά συνέπεια, απαιτείται να πληροί ο ενδιαφερόμενος όλες τις προϋποθέσεις, τόσο τυπικές όσο και ουσιαστικές, τις οποίες προβλέπει η εσωτερική νομοθεσία του κράτους αυτού για να μπορεί να ασκήσει το εν λόγω δικαίωμα, μεταξύ των οποίων μπορούν να περιλαμβάνονται, ενδεχομένως, η προϋπόθεση προηγούμενης υποβολής αιτήσεως προς καταβολή των παροχών (βλ., κατ' αναλογία προς μια παλαιότερη εκδοχή του άρθρου 76 του κανονισμού 1408/71, αποφάσεις της 20ής Απριλίου 1978, 134/77, *Ragazzoni*, Συλλογή τόμος 1978, σ. 319, σκέψεις 8 έως 11· της 13ης Νοεμβρίου 1984, 191/83, *Salzano*, Συλλογή 1984, σ. 3741, σκέψεις 7 και 10· της 23ης Απριλίου 1986, 153/84, *Ferraioli*, Συλλογή 1986, σ. 1401, σκέψη 14, και *Kracht*, προαναφερθείσα, σκέψη 11).
- 54 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στις τελευταίες αυτές αποφάσεις, οι λόγοι για τους οποίους δεν είχε υποβληθεί σχετική αίτηση δεν είχαν σημασία όσον αφορά τις απαντήσεις που έδωσε το Δικαστήριο στις αντίστοιχες διαδικασίες.
- 55 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72 αναστολή του δικαιώματος οικογενειακών παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους κατά την οποία η κτήση του δικαιώματος λήψεως των παροχών αυτών δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις ασφαλίσεως, εργασίας ή ασκήσεως μη μισθωτής δραστηριότητας, όπως το απορρέον από το άρθρο 62 του *EstG* δικαίωμα δεν επέρχεται αν οι οικείες παροχές δεν καταβάλλονται εντός του άλλου κράτους μέλους, επειδή δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που απαιτεί η νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού για την ουσιαστική χορήγησή τους, περιλαμβανομένης της προϋποθέσεως υποβολής σχετικής αιτήσεως (βλ., κατ'

αναλογία, προαναφερθείσες αποφάσεις *Ragazzoni*, σκέψη 12· *Salzano*, σκέψη 11· *Ferraioli*, σκέψη 15, και *Kracht*, σκέψη 11).

- 56 Ασφαλώς, όπως σημειώνει η *Familienkasse*, μετά την περίοδο κατά την οποία έλαβαν χώρα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις που παρατίθενται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 76 του κανονισμού 1408/71, όπως ίσχυε τότε, το οποίο αφορούσαν οι αποφάσεις αυτές, τροποποιήθηκε, με την προσθήκη μιας παραγράφου 2 έτσι ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα στο κράτος μέλος εργασίας να αναστέλλει το δικαίωμα οικογενειακών παροχών σε περίπτωση μη υποβολής αιτήσεως προς χορήγηση των παροχών αυτών εντός του κράτους μέλους κατοικίας, οπότε, κατά συνέπεια, το τελευταίο αυτό κράτος δεν προβαίνει σε καμία σχετική καταβολή.
- 57 Εντούτοις, η περίπτωση αυτή δεν καθιστά άνευ σημασίας την παρατιθέμενη στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως νομολογία όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 10 του κανονισμού 574/72, το οποίο, σε αντίθεση με το ως άνω προϊσχύσαν κείμενο του άρθρου 76 του κανονισμού 1408/71, δεν συμπληρώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3427/89 του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 1989 (ΕΕ L 331, σ. 1), ο οποίος ωστόσο τροποποίησε σε διάφορα σημεία τόσο το τότε ισχύον κείμενο του κανονισμού 1408/71 όσο και εκείνο του κανονισμού 574/72.
- 58 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στον τομέα του συντονισμού των εθνικών νομοθεσιών κοινωνικής ασφαλίσεως, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των σκοπών που επιδιώκονται με αυτόν, δεν μπορεί να εφαρμόζεται κατά τρόπον ώστε να στερεί τον διακινούμενο εργαζόμενο ή τους εξ αυτού έλκοντες δικαιώματα από παροχές χορηγούμενες δυνάμει μόνον της νομοθεσίας κράτους μέλους, εκτός αν προβλέπεται συναφώς ρητή εξαίρεση σύμφωνη προς τους σκοπούς αυτούς (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 1979, 100/78, *Rossi*, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 453, σκέψη 14· της 12ης Ιουνίου 1980, 733/79, *Laterza*, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 291, σκέψη 8· της 9ης Ιουλίου 1980, 807/79, *Gravina* κ.λπ., Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 449 σκέψη 7· της 24ης Νοεμβρίου 1983, 320/82, *D' Amario*, Συλλογή 1983, σ. 3811, σκέψη 4, και *Kromhout*, προαναφερθείσα, σκέψη 21). Επομένως, δεν συνάδει προς τους σκοπούς αυτούς να ερμηνεύεται μια διάταξη περί αποτροπής της σωρεύσεως παροχών, όπως το άρθρο 10 του κανονισμού 574/72, κατά τρόπον ώστε να χορηγείται ουσιαστικώς ποσό χαμηλότερο

από καθεμία από τις παροχές αυτές ατομικά (βλ., ιδίως, κατ' αναλογία, αποφάσεις Rossi, προαναφερθείσα, σκέψεις 14 επ. της 19ης Φεβρουαρίου 1981, 104/80, Beeck, Συλλογή 1981, σ. 503, σκέψη 12, καθώς και Kromhout, προαναφερθείσα, σκέψη 21).

- 59 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 76 του κανονισμού 1408/71 και 10 του κανονισμού 574/72 έχουν την έννοια ότι ένα μη εξαρτώμενο από προϋποθέσεις ασφαλίσεως, εργασίας ή ασκήσεως μη μισθωτής δραστηριότητας δικαίωμα λήψεως παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους εντός του οποίου ο γονέας κατοικεί μαζί με τα τέκνα υπέρ των οποίων χορηγούνται οι εν λόγω παροχές δεν μπορεί να αναστέλλεται μερικώς σε μια κατάσταση, όπως αυτή της κύριας δίκης, όπου ο πρώην σύζυγος, ο οποίος είναι ο έτερος γονέας των τέκνων, θα είχε καταρχήν δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εντός του οποίου εργάζεται, είτε δυνάμει μόνον της εθνικής νομοθεσίας του κράτους αυτού είτε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, αλλά δεν εισπράττει πράγματι τις παροχές αυτές επειδή δεν έχει υποβάλει αίτηση προς τούτο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 76 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, και 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκαν και ενημερώθηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), τροποποιηθέντες περαιτέρω με τον κανονισμό (ΕΚ) 647/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005, έχουν την έννοια ότι ένα μη εξαρτώμενο από προϋποθέσεις ασφαλίσεως, εργασίας ή ασκήσεως μη μισθωτής δραστηριότητας δικαίωμα λήψεως παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους εντός του οποίου ο γονέας κατοικεί μαζί με τα τέκνα υπέρ των οποίων χορηγούνται οι εν λόγω παροχές δεν μπορεί να αναστέλλεται μερικώς σε μια κατάσταση, όπως αυτή της κύριας δίκης, όπου ο πρώην σύζυγος, ο οποίος είναι ο έτερος γονέας των τέκνων, θα είχε καταρχήν δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εντός του οποίου εργάζεται, είτε δυνάμει μόνον της εθνικής νομοθεσίας του κράτους αυτού είτε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, αλλά δεν εισπράττει πράγματι τις παροχές αυτές επειδή δεν έχει υποβάλει αίτηση προς τούτο.

(υπογραφές)